आचार्याहमटामि भोगिरमणीवृन्दस्य वृन्दाटवीम् UjjvaNiMa. 149.7; देशं देशमटाम्यहम् RasGaṅ. 703.11; अपर्णेयं भूभृद्वनमटति वल्काम्बरधरा PadyaVe. 172; **ii** to wander (in a locality), to walk (on it), to move on (Loc. of the place) क्षितावटसि राजंस्त्वमन्तरिक्षे चराम्यहम् MahāBhā. i. 69.3; को भवानटते शून्ये वने स्त्रीगणसंवृत: MahāBhā. iii. 40.18; कृष्णादन्यच्चतुष्पादटति शुभकरो दक्षिणाद्ग्रामभागे VasiS. 37.45; आट च तस्यामितश्चेतश्च सुबहून् दिवसान् HarṣaC. 309.6; विजने परितोऽट कपालकर: सुमते SuvṛTi. 1.25; आश्रमे ह्यटते भिक्षु: KūrmaP. 735.13 (2.38); इत्यहं शिक्षयन् घोषे अटामि प्रतिवासरम् ĀdiP. 24.67; अटते यत्र कृष्णा गौर्मृगो नित्यं स्वभावत: । स ज्ञेयो याज्ञिको देश: BhaviP. 27B.13 (i. 7.66); व्योम्नि यदा पयोद आटीद्बलाकततिराटदादरात् DvyāśraKā. 10.23; स्वैरं वीरस्त्रियामास्वटति … श्मशाने MudriKu. 2.21; सा ते कथमरिवनिता कण्टकविकटाटवीष्वटति Subhāṣi. 2614; पयस्यटति …इत्यर्थे आगच्छ हे पयोऽट् LaS'abdeS'e. i. 146.13; **iii** to wander (for something), to go on (for hunting, for begging (Acc.)) राजा च राजमात्रो वा मृगयामटते वने Rāmā. ii. 90.6; vii. 12.3; अटेत योगविद् भैक्ष्यं न तु त्रिष्वेव नित्यश: MārkP. 41.6; भिक्षामटति … प्रचुरतरभिक्षां स लभते PañcRā.(Nā.) iii. 13.18; राज्यं करोतु विज्ञानी भिक्षामटतु निर्भय: SvātmPra. 21; अज्ञात्वैव हि निक्षेपं भिक्षामटति दुर्मति: । स्ववेश्मनि निधिं ज्ञात्वा को नु भिक्षामटेत् सुधी: SarvaVeSāSam. 536; यौवननाशे वेश्या यदि परमटति स्फुटं भिक्षाम् SamaMā. 8.103; स्वगृहे पायसं त्यक्त्वा भिक्षामटति पार्वति KulārT. 2.42; वटो भिक्षामट गां चानयेति क्रमेण क्रियाद्वयसंबन्ध: PrakriKau. i. 622.5; प्रभुर्न भिक्षामटति स्वयं यदि Gaṅgāva. 3.69; **iv** to attain, to reach, to obtain (due to the meaning *gati*) सन्तानावस्थितेस्तस्य स्मृत्याद्यपि घटामटेत् MahāP. 5.40; न ह्येकत्र प्रमाणताम् । वस्तुन्यटन्ति मानानि NaiṣkaSi. 49.7; परतोऽपि नास्य घटनामटति SaṁkṣeS'ā. 3.91 (ii. 201.14); अथ वायौ नात्मशब्दो घटामटति PrakaVi. 220.16; कर्तव्यमात्रे पटिमानमाटीत् सा देवकी VāsuVi. 2.1; ह्रियं च कर्णोऽटति VīraMi. (Saṁskāra.) i. 121.20; न गीतिरटति Jīvān. 129.2; **v** to go about, to move around, to wander (without Acc. or Loc.) मुनि: …अटति सर्वश: MahāBhā. i. 250*(3); ये परश्रियं प्राप्तुमटन्ति मूढा: VarāṅgaC. 2.80; श्वेतरूपतुरगोऽटतीति धी: SaṅkṣeS'ā. 1.377 (i. 279.25); वल्लीबद्धोर्ध्वजूटोद्भटमटति रटत्कोटिकोदण्डदण्ड: KāvyālaṅSū. iv. 1.9; सन्ति मे गुरवो राजन् … । यतो बुद्धिमुपादाय मुक्तोऽटामीह तान् शृणु BhāgP. xi. 7.32; वृषेणाटति देवेन्द्रो विहाय वरवाहनम् BrahmVaiP. iv. 36.73; अटति समुत्कटवेष्टितविकटपटस्फुटफटाटोप: । …पुरपतिनामा निधिव्याल: KalāVi. 2.20; किराटोऽटति साटोपं पटाङ्कितकटीतट: Subhāṣi. 2295; लक्ष्मण: … । अग्रतो रघुपतेरटति स्म Rāgh. 5.89; पुष्पै: पूर्णं पिटकमटतम् Manmatho. 437.10.

अट् (aṭ) *adj.* who wanders, wanderer अटतीति अट् । … क्विबन्तोऽयम् KāśiVṛ. *on* P. viii. 2.3; Prasā. i. 94.10.

अट् (aṭ) (Gr.) Pratyāhāra which includes the vowels, *h* and the semivowels *y*, *v* and *r*, P. viii. 3.3; viii. 3.9; viii. 4.2; viii. 4.63; अण् एङ् अट् …इति प्रत्याहारा: AgniP. 348.3.

अट् (aṭ) (Gr.) **i** the augment *á*- prefixed in the past tenses cf. [4]**अ**, P. vi. 4.71; JaineVyā. iv. 4.70; S'ākaṭāVyā. iv. 2.131; SiddhaHe. iv. 4.29; **ii** the subjunctive marker *a* (called an *āgama*) P. iii. 4.94; PrakriKau. ii. 709.12; **iii** āgama *a* in the imperfect forms of some roots like *rud*- optionally used अट् गार्ग्यगालवयो: P. vii. 3.99; S'ākaṭāVyā. iv. 2.29; SiddhaHe. iv. 4.90; **iv** *samāsānta a* (= P. अच्), S'ākaṭāVyā. ii. 1.162; ii. 3.75; SiddhaHe. vii. 3.99; **v** *āgama* (infix) *a* to be inserted before *ṅit* case-suffixes after feminine bases ending in *ī* or *ū* अण् मो: JaineVyā. v. 2.107 (comm. म्वन्ताद्ङो: परस्य ङितोऽडागमो भवति ।…कुमार्यै) = (आट् P. vii. 3.112)

अट् (-aṭ) a formans to explain the words लघट्, सरट् [DEBRU. p. 157] cf. **अटि.**

अट (aṭa) *adj.* wanderer अटतीत्यट: । पचाद्यच् Nyās. ii. 466.2 (*on* vi. 3.72); अटतीति अट: ।… साधनं कृतेति समास: PadMañ. *on* KāśiVṛ. *on* P. vi. 3.72; (पशुपालानसौ अपश्यत्) अम्लेटकैश्चाकटुचाटुभाषितैरटै: पटत्संरटिताञ्जनोत्करै: DhātuKā. 1.39; क्षपास्त्वटै: क्षपाटै: निशाचरै: Mallinātha *on* Bhaṭṭi. 2.30; ज्रो वृद्धो गगनेऽटोऽग्नि: DvyakṣaNā. 2.63.

अट (aṭa) *m.* **1** name of a king आनर्तपति:…। अटो नाम सुविख्यात: SkandP. vi. 128.39; **2** name of one of the *nāgas* settled in Kashmir नागा: कश्मीरायां कृतालया:…नाग:…अट: श्वभ्रो वितारण: NilaP. 929; **3** shore, bank, slope (*taṭa*) अटश्चापि तटश्च स्यात् DvirūK.(Ha.) 125.

अट (aṭa) (Gr.) formans found in words like *avaṭa*, *śakaṭa* and personal names in Kashmir like *mammaṭa*, *rudraṭa* [DEBRU. p. 157]

अटक (aṭaka) *adj.* wanderer प्रथमे रविजे … विमुखार्थसुतोऽटकदीनमुख: BṛSaṁ. 104.39.

अटकरूष (aṭakarūṣa) *m. Adhatoda vasika*, cf. **अटरुष**, कन्यकाटकरूषयो: RasRaSa. 13.72.

अटच् (aṭac) primary suffix *aṭa* कृसृभृवृकषशाकिकङ्किकर्किमकर्यविभ्योऽटच् SaraKaṇṭhā.(Gr.) ii. 2.97 (comm. एभ्योऽटच्प्रत्ययो भवति)

अटच्चार (aṭac-cāra) *m.* roaming spy बद्धा यत्प्रहता: स्थ यष्टिभिरटच्चारार्थिभि: प्रत्तिभि: KaumuMi. 6.12.

अटज (aṭaja) = उटज [pw]

अटजि (aṭaji) *f.* a kind of plant मयूरकं देवदारु निचुलं कुटजाटजी । वरुणं चेति संकुट्य KāśyaS. 110A.5.

अटज्ज्वाल (aṭaj-jvāla) *adj.* having spreading flames विषमुदचरत्… अटज्ज्वालं कालं कदर्थितविष्टपम् Manmatho. 1.5 (420–21)

अटट (aṭaṭa) *m.* (Buddh.) name of a cold hell अष्टौ शीतनरकस्थानानि । तद्यथा । अर्बुदो निरर्बुदोऽटटो हुहुव उत्पल: पद्मो महापद्म: YogāBhū. 74.17; AbhidhKoBh. 164.23 (*on* 3.59); (Jain.) a measure of time consisting of 1512 years raised to 55 अटटप्रमितं तस्य बभूवायु: MahāP. 3.92 (पञ्चपञ्चाशच्छून्याग्रमष्टादशप्रमाणचतुरशीतिसंगुणनमटटवर्षप्रमाणम्); cf. **अडड.**

अटत् (aṭat) *adj.* [*f.* -ntī] **1** wandering, roaming सुबिति किमर्थम् । करोष्यटन् MahāBh. ii. 375.2 (*on* ii. 1.2); मयाटन्त्येह वल्मीके दृष्टं सत्त्वमभिज्वलत् MahāBhā. iii. 122.19; अटता तु सदा देशान् MahāBhā. viii. 30.52; अटवीमटन् व्याघ्राघ्रातो मरणमगमत् VijñāS'. 17; मर्मज्ञत्वाद्रात्रावटने चाटन्तीभिर्नागरस्य (संप्रयोग:) KāmSū. 290.5 (5.5); मृगव्यामटता वने । स्त्रीत्वमासादितं तेन MārkP. 111.12; अटंस्तीर्थप्रसङ्गेन पृथिवीम् MatsyaP. 167.15; अटद्भिरटवीम् HarṣaC. 143.12; तत्पुत्रेण च … अटता भिक्षाम् Kād. 21.3; अहमपि महीमटन् DaśKuC. 41.2; कुलात्कुलमटन्तीदं चरामि कुलटाव्रतम् BṛKathāS'loSaṁ. 21.155; Bhaṭṭi. 20.30; SūryaS'. 18; KuṭṭaMa. 769; स: अन्नार्थमटन् ChāndoUBh. 64.18 (*on* i. 10.2); UpadeSā. 213.2; VarāP. 69.2; BrahmP. 78.19; PadmP. iv. 99.42; मकरन्दभिक्षामटत्सु मधुव्रतद्विजेषु RāmāCam. 5.9(20); केल्याप्यटन् भापयते स भूपान् DvyāśraKā. 2.80; RājTa.(Ka.) 8.99; संवत्सरमटन्स्वामी…कस्याप्यादत्त नातिथ्यम् TriṣaS'aPuC. i. 3.308; NaiṣC. 1.104; SamarāSaṁ. 2.323; EI. i. 65.11; PrabaCin. 80.14; SarvaDaSaṁ. 8.136; YudhiVi. 8.11; वाक्पुष्पाटव्यां लीलारसादटन् RājTa.(Jo.) 393; Subhāṣi. 597; YātrāPra. 6.58; BhāmiVi. 2.40; SūktiSu. 55; ParamāKā. 150.19; LaS'abdeS'e. ii. 381.8; HammīMaKā. 1.61; **2** glittering or flashing राजन्योच्चांसकूटक्रथनपटुरटद्घोरधार: कुठार: MahāN. 2.6 (comm अटन्ती स्फुरन्ती घोरा उग्रा धारा यस्य तादृश:)

अटत (aṭata) = (aṭaṭa) name of a Buddhist hell [PW] cf. **अटट.**

अटदर्थिद्विज (aṭadarthidvija) *m.* wandering Brahmin-beggar स्रुक्प्रग्राहेणाटदर्थिद्विजानां राज्ञेत्युक्त्वाबन्धि संग्राहवत्स: DvyāśraKā. 12.74.

अटद्घोरधार (aṭadghora-dhāra) *adj.* having flashing and dreadful edge राजन्योच्चांसकूटक्रथनपटुरटद्घोरधार: कुठार: MahāN. 2.6 (comm. अटन्ती स्फुरन्ती घोरा उग्रा धारा यस्य तादृश:)

अटद्भ्रूभङ्ग (aṭad-bhrūbhaṅga) *adj.* having various (curved) movements of the eyebrows अटद्भ्रूभङ्गम् …पायान्नृसिंहाकृतेर्देवस्य…वपु: SaduktiKa. 32.30.

अटद्भ्रूभीषण (aṭadbhrū-bhīṣaṇa) *adj.* terrible due to moving eyebrows कोपाटोपनटत्सटोद्भटमटद्भ्रूभीषणभ्रुकुटिभ्राम्यद्भैरवदृष्टिनिर्भरनमद्वीकरोर्वीधरम् ।… नृहरेरव्यादपूर्वं वपु: VīraMi.(Saṁskāra.) 117.4.

अटन (aṭana) *n.* wandering, roaming, travelling युधिष्ठिर: । पप्रच्छ … अटने च प्रयोजनम् MahāBhā. iii. 89.3; HariVaṁ. App. 29B (184); अटनम् । स्वप्नोऽन्यगेहवासश्च नारीसंदूषणानि षट् ManuSm. 9.13 (ManvaVi. अटनमितस्ततो भ्रमणम्, ManuBh. अटनमापणभूमिषु अन्नशाकादिक्रयार्थम्); रात्रावटने चाटन्तीभि: (संप्रयोग:) KāmSū. 290.5 (5.5); स्वाधिकारं समारोप्य योग्यस्याटनमाचरेत् JayāS. 18.79; तीर्थानामटनं च यथाक्रमम् BrahmāṇḍP. ii. 26.2; ViṣṇuP. iv. 15.13; (पिटका:) स्कन्धेऽप्यटनमथ भिक्षार्थमसकृत् … विदधति BṛSaṁ. 52.4; अटनं स्खलितनियममपि चरभे LaJāta. 10(6).1; SūryaS'. 50; वृथाटनं वृथादानम् …। न कर्तव्यं गृहस्थेन VāmaP. 14.41; वरम्… भिक्षार्थमटनम् SkandP. iv. 21.103; BhāgP. i. 15.19; धिया दृष्टे तत्त्वे रमणमटनं जागतमिदम् YogVā. ii. 12.20; SthānṬ. 364B.11; KāvyKaVṛ. 81.35 (3.4); व्रज्याटाट्याटनम् S'abdaRa.(Vā.) 2488; विकटोर्व्यामप्यटनम् BhojPra. 6.23; BhāvPra.(Bhā.) 2.8; उच्चैर्गजैरटनम् Kuval. 93(9); YātrāPra. 3.81; AlaṅkāMañ. 43.9; *m.* an epithet of the syllable *ya* सकलभुवनमानश्चाटन: … यकार: ĪśānS'iPa. i. 3.54; *adj.* wanderer, fond of wandering अटनो नृपसेवको भाग्ये BṛSaṁ. 101.6; Bṛhajjā. 16.6; अथ गोलके … कुशिल्प्यलसोऽटन: Bṛhajjā.